



Verslag Bestuurlijk Overleg PAWOZ

In opdracht van het ministerie van Klimaat en Groene Groei

Verslag Bestuurlijk Overleg PAWOZ

Directoraat-generaal Klimaat
en Energie

Behandeld door:
Gioia Kraay

+316 50 00 22 08
g.r.kraay@minezk.nl

Omschrijving	Verslag Bestuurlijk Overleg PAWOZ
Voorzitter	Mariëlle Hetem
Vergaderdatum en tijd	2 december 2024, 11.30 – 13.30 uur
Locatie	Provinciehuis Groningen
Aanwezig	Mariëlle Hetem (Min. KGG), Erik van der Rijt (Min. KGG), Dik Paul (Min. KGG), Tjalling Dijkstra (Min. KGG), Suzande Haan (TenneT), Riekele de Boer (Nordeast-Fryslân), Herma Beerda (Noorderzijlvest), Sijbe Knol (Provincie Fryslân), Werna Udding (Gasunie), Johan Lingbeek (Provincie Groningen), Ineke van Gent (Schiermonnikoog), Anne Petra van der Wal (Provincie Fryslân), Linda-Rose Santhagens (RWS), Johan Hamster (Provincie Groningen), Bé Schollema (Westerkwatier), Huub Emons (Het Hogeland), Gerard Kleinsmit (Het Hogeland), Gioia Kraay (Min. KGG), Marc Jager (RHDHV)
Aanwezig online	Bert Koonstra (Noardeast-Fryslân), Theo Faber (Ameland), Janny Nel (Gasunie), Frank Timmer (TenneT)
Afwezig	Eltjo Dijkhuis (Het Hogeland)
Notulen	Gioia Kraay

Datum
2 december 2024

1. Opening, kennismaking en mededelingen

Mariëlle Hetem opent de vergadering. Op 19 december zal de minister meer delen over de routekeuzes binnen PAWOZ tijdens het BO Wadden. Op 3 februari is de minister aanwezig bij het volgende BO PAWOZ.

Het BOP heeft nieuwe leden:

- Erik van der Rijt, nieuw MT-lid KGG, directie Realisatie Energietransitie. Erik zal vanaf januari Mariëlle vervangen, Mariëlle legt haar focus op de windparken op de Noordzee. Erik is verantwoordelijk voor de infrastructuur op zee en voor de aanlandingen van wind op zee.
- Dik Paul, interim programmaleider in afwezigheid van Olaf Herfst.

Herman Beerda vraagt of de deelrapporten van de externe review ook als PDF kunnen worden gedeeld zodat deze makkelijker te lezen zijn. Er wordt door het PAWOZ programmeamteam naar de mogelijkheid voor inlijstexemplaren gekeken..

2. Vaststelling verslag 27 maart

Het verslag wordt zonder opmerkingen vastgesteld.

3. Stand van zaken PAWOZ en discussie

Mariëlle Hetem deelt dat de minister de belangen die er spelen in de regio rondom natuur en landbouw goed in beeld heeft. Tegelijkertijd wil zij zo dicht mogelijk bij de doelen van 2030 blijven. Ook met het oog op leveringszekerheid en energieonafhankelijkheid. Mariëlle geeft aan dat er slechts een route in 2032 gerealiseerd kan worden en de andere routes liggen verder weg in de tijd. De minister heeft haar bezorgdheid geuit dat er geen route mogelijk is in 2030 en heeft aangegeven dat zo dicht mogelijk op 2030 de aanlanding dient plaats te vinden vanuit energieonafhankelijkheid en invulling van de ambities en afspraken met de regio.

KGG geeft een presentatie over de stand van zaken binnen PAWOZ. Daarna volgt er een presentatie van de onderzoeksbureaus over de resultaten uit de deelrapporten die momenteel ter externe review liggen. Alle presentaties worden nagezonden.

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat de rapporten heel technisch en ingewikkeld zijn. Dik Paul geeft aan dat het inderdaad veel is, maar de deelrapporten ter review liggen voor de experts ter beoordeling op compleetheid en juistheid. Er komen hoofd rapporten die veel leesbaarder zijn. Naar verwachting zijn deze voor het BOP van 3 februari afgerond.

N.a.v. de presentatie volgen er vragen en opmerkingen vanuit de zaal. Hieronder een selectie.

In de ADC toets wordt er aangegeven dat er betere alternatieven zijn om te compenseren. Welke zijn dat? Daarop wordt geantwoord dat alle onderzochte tracés die beter scoren alternatieven zijn.

Provincie Groningen doet een oproep inzake de weging van verschillende factoren en vindt dat het totaal der wegingen zwaarder moet gelden dan het tempo alleen. De Provincie geeft ook aan dat het Rijk onder Nij Begun heeft toegezegd om 1/3 van toekomstige Wind Op Zee in het Noorden te laten aanlanden, dus dat er nog een vervolg is na DDW en TNW.

Schiermonnikoog wijst op de samenhang van Noordzee en Waddenzee als het gaat om o.a. natuurwaarden. Verder vraagt Schiermonnikoog of het een optie is om zowel een route voor de korte termijn als een oplossing voor de langere termijn te kiezen. Voor de langere termijn zou de tunnel dan in beeld kunnen zijn. KGG antwoordt daarop dat dit tot de mogelijkheden behoort, waarbij wellicht ook de CCS een onderwerp van gesprek kan zijn om verder uit te werken.

Na een vraag uit de zaal bevestigt Gasunie dat de Backbone deel IJsselmeerroute tijdig (2032) klaar is.

Op 3 februari wil de minister in gesprek met de regio over het ontwerpprogramma. Ze zal na afweging van alle belangen de gemaakte keuze voor kabels en leidingen willen toelichten en bespreken. Voor leidingen wordt ook hergebruik onderzocht. Verder wordt er in februari uitgebreid stilgestaan bij het pakket aan maatregelen waarmee het ministerie mee wil investeren in de regio. Belangrijkste basis daarin zijn de gebiedsinvesteringen.

4. Positionering regio

De regio geeft een toelichting op de brief die zij gaan sturen. De regio vindt het belangrijk om hun voorkeur op papier te zetten. De brief is gericht aan de minister en wordt ter kennisgeving ook aan de Tweede Kamer verstuurd. De brief wordt voor het BOW van 19 december verstuurd.

5. Gebiedsinvesteringen

Vanuit KGG wordt gevraagd of de informatie over de 2^e tranche afdoende is. Dit wordt door de regio bevestigd.

Vanuit het Hogeland volgt de vraag of je mag korten op Europese middelen of dat je die middelen in zijn geheel moet doorzetten naar de regio. KGG geeft aan dat de middelen voor de gebiedsinvesteringen voor een deel uit Europese middelen bestaat, daar wordt niet op gekort. Dit is goed gecheckt bij financiën. Het ministerie zal nog een factsheet nazenden met de uitgangspunten waarin dit wordt uitgelegd.

De deadline voor de bestedingsvoorstellen is voor het PAWOZ gebied verruimd t.o.v. andere gebieden in Nederland. Het is aan de regio om te beslissen waar de middelen landen. Het Rijk verzoekt daarbij wel de belangen van landbouwen natuur nadrukkelijk mee te nemen in de het pakket van de 2^e tranche.

De regio zou meer willen participeren/profiteren van de energie transitie/windparken op de Noordzee. Er wordt als voorbeeld genoemd dat er enkele molens draaien voor provincie Fryslân

en Schiermonnikoog/Waddeneilanden of dat er een extra meerjarig plan gemaakt zou kunnen worden voor inwoners.

KGG gaat verder met de mogelijkheden onderzoeken van participatie van provincies en gemeentes. De eerste inventarisaties geven aan dat dit een complex onderwerp is. Mogelijk zal er tussentijds meer informatie beschikbaar komen vanuit bilaterale overleggen tussen ambtenaren.

6. Rondvraag

Geen punten.

7. Sluiting

Mariëlle Hetem sluit de vergadering.